

B 140

Danmarks geologiske Undersøgelse.

2. Række. Nr. 7.

Mindre Meddelelser.

II.

Om Forekomsten

af

Juraførsteninger i løse Blokke i Moræneler

ved København.

Af

K. Rørdam og C. Bartholin.

Med en Tavle.

København.

I Kommission hos C. A. Reitzel.

Bianco Lunos Kgl. Hof-Bogtrykkeri (F. Dreyer).

1897.

CCIB Europe/Denmark OGU

Indhold.

	Side
K. Rørdam: Findestedet og Stenarten	1.
C. Bartholin: Forsteningerne	9.

Udvin 1

Findestedet og Stenarten

af

K. Rørdam.

Det øverste Jordlag i Københavns Omegn udgøres ligesom i hele den øvrige opdyrkede Del af Sjælland af et Kulturlag af 1—2 Fods Mægtighed i Form af Agerjord eller Havejord, under hvilket Moræneler de fleste Steder danner Underlaget. Morænenes Mægtighed og Beskaffenhed er varierende paa de forskellige Steder¹⁾, gennemsnitlig kan man vist for den største Del af Nordsjællands Vedkommende sætte en Mægtighed af omtrent 20'. Denne øvre Moræne viser sig i Nordsjælland overalt at indeholde Blokke af „baltisk“ Oprindelse²⁾. Det er Blokke hidførte fra Sverig og andre Egne af Østersøomraadet under den sidste Istid. Jeg har tidligere haft Lejlighed til at vise, at der i den øvre Moræne i Nordsjælland forekom Porfyr fra Dalarna i Sverig, Granit og Kvartsporfyr fra Aalandsøerne, silurisk Kalksten fra Gotland og Øland og endelig dansk Koralkalk fra Faxe Bakke i Sjælland. Det var alle sammen Blokke, hvis Hjemsted man med Sikkerhed kunde bestemme, og som i Forbindelse med de ganske vist meget sparsomt forekommende Skurstriber paa jordfaste Sten i Sjælland tydelig nok angive den Isstrøms Bevægelse, som har ført de erratiske Blokke med sig og spredt dem over de danske Øer. Skønt denne Bevægelsesretning ned gennem Østersøens Bassin og op mod

¹⁾ K. Rørdam: Geologisk-agronomiske Undersøgelser ved Lyngby. D. G. U. II. R. Nr. 3. Kbhvn. 1894. p. 14.

²⁾ K. Rørdam: De geol. Forhold i det nordøstlige Sjælland. D. G. U. I. R. Nr. 1. Kbhvn. 1893. p. 17.

Nordvest over Danmark saaledes med nogenlunde Sikkerhed er fastslaaet i Hovedtrækkene, er der endnu meget at udrette i det enkelte ved Studiet af Mængden, Beskaffenheden og Herkomsten af de løse Blokke i Morænen. Medens der saaledes fra gammel Tid er kendt erratiske Blokke, der med Sikkerhed kunne henføres til Hjemsteder paa Gotland og Øland, og jeg paa mange forskellige Steder i den øvre Moræne i Sjælland og paa Laaland og Falster har fundet Blokke fra Aalandsøerne, er der saavidt jeg ved hidtil ikke i Danmark truffet løse Blokke, der hidrørte fra Bornholm¹⁾. Man kunde ganske vist formode, at forskelligt farvede „kambriske Sandsten“ og „Graavakkeskifere“, som findes i den øvre Moræne paa Sjælland, vare at henføre henholdsvis til „Nexøsanden“ og de „grønne Skifere“ paa Bornholm, og at man muligvis ogsaa kunde henføre nogle erratiske Granitblokke til „Svanekgraniten“, men nogen Sikkerhed for disse Bestemmelers Rigtighed havdes ikke, da ingen af disse Stenarter ere særlig tjenlige som „Ledeblokke“, saa at der faktisk ikke var funden nogen erratisk Blok, der med Vished kunde henføres til Bornholm som oprindelig Hjemsted. Ved den fortrinlige Kender af de bornholmske Planteforsteninger Hr. Cand. mag. C. Bartholins Hjælp er det nu lykkedes at udfylde dette Hul i vort Kendskab til de sjællandske erratiske Blokkers Herkomst. Førend jeg gaar over til Beskrivelsen af Fundforholdene, kan der forudskikkes følgende Bemærkninger om de almindelige geologiske Forhold.

Under den øvre Moræne i Nordsjælland findes i Reglen fint, gulligt Diluvialsand med tydelig Lagdeling og med en Mægtighed, der hyppig gaar op til over 100 Fod. Herunder kommer den ældre Morænes faste, blaagraa Lerlag og der-

¹⁾ Smlg. dog: Forchhammer: „Danmarks geognostiske Forhold“. Kbhvn. 1835 p. 42.
K. Rørdam: „Saltvandsalluviet“. D. G. U. II. R. Nr. 2. Kbhvn. 1892 p. 17.

under atter den præglaciale Undergrund: Kalk- og Flintlag henhørende til „nyere Kridt“. Diluvialsandet er næsten altid kalkholdigt. Efter den Kalkstens Beskaffenhed, hvorfra dette Sand ad adskillige Omveje har hentet sit Kalkindhold, kan man, som jeg tidligere har vist ved en længere Undersøgelsesrække, skælne mellem det fine Foraminifersand og det mere grovkornede Bryozosand, de ældre geologiske Forfatteres „Koralsand“. Undertiden blive Kalkstenspartiklerne i Diluvialsandet saa store og tiltage saaledes i Mængde, at Diluvialsandet gaar over til Kalkstensgrus, som udmærker sig ved at indeholde en Mængde rullede Blokke af de forskellige Kalkstensarter henhørende til „nyere Kridt“ med de tilhørende forskelligt farvede Flintarter blandede med Urbjergstykker og andre skandinaviske Bjergarter, men disse interglaciale Dannelsers Karakter af sedimentære Lag afsatte i Havet forandres dog ikke derved. Kalkstensgruset er en Kystdannelse, medens de finere Sandlag ere afsatte paa dybere Vand.

Paa Steder, hvor Moræneleret enten fra Begyndelsen har været ganske tyndt, eller hvor den postglaciale Denudation har været særlig intensiv, er Morænen fuldstændig absorberet af Kulturlaget, saa at Diluvialsandet eller det lokale Ækvi- valent Kalkstensgruset danner det direkte Underlag for Kulturlaget. Dette er saaledes Tilfældet mellem Byerne Bud- dinge og Kongens Lyngby 1—1½ Mil Nord for Køben- havn. Paa denne Strækning findes omkring Vangede, Sten- gaarden og Vintappergaarden en Mængde ikke synderlig dybe Grusgrave, som for flere Generationer af Geologer have udgjort yndede Udflugtspunkter for Studiet af „Salt- holmskalkens“ og „Grønsandskalkens“ Forekomst som løse Blokke, selv om disse Besøg, saavidt jeg ved, ikke have sat sig noget synligt Minde i Litteraturen.

Ved de geologiske Undersøgelser i 1891 havde jeg ogsaa Lejlighed til jævnlig at besøge Grusgravene i dette Terræn

og gøre forskellige Indsamlinger. I en Grusgrav lige ved Vintappergaardens Have Vest for samme saas under 1' Muld 2—3' meget forvitret og udvasket Moræneler ovenpaa mere end 10' Grus, der bestod af finere Sandlag i Veksellejring med grovere, rullet Kalkstensgrus. Løst henliggende i Grusgravene fandtes 3—4 Brudstykker af en jernholdig Sandsten med vel bevarede Planteforsteninger. De enkelte Stykker ere Brudstykker af en og samme større Blok, der ved sit isskurede Udvortes og ved det endnu i alle Fordybninger paa Overfladen fastsiddende Ler viser sig at have været indlejret i Moræneleret. I dette Moræneler ved Vintappergaarden og dens nærmeste Omgivelser har jeg iøvrigt fundet som løse Blokke følgende Stenarter;

Hoved- mængden	{	Graniter, Gneiser, Dioriter og Gabbroarter, der ikke kunne henføres til noget snævert begrænset Hjemsted.
	{	Hvide, gulhvide og gulgraa danske Kalk- sten med sort, graa og hvid Flint hen- hørende til nyere Kridt.
Kun enkeltvis forekommende	{	Aalandsgranit ¹⁾ . Aalandskvartsporfyr ¹⁾ . Paaskalleviksporfyr. Smaalandshelleflinta ¹⁾ Enitriporfyr ¹⁾ Siluriske Kalksten saasom rødbrun Ortho- cerkalk, gullig Gotlandskalk ²⁾ , gulgraa, rød- flammet „Wesenbergkalk“.

Alle de Blokke, hvis Hjemsted kunde bestemmes, høre til de karakteristiske Ledeblokke for den baltiske

¹⁾ Største Parten af Stenarterne ere velvilligst bestemte ved et Besøg i København af Hr. Statsgeolog Dr. Holst fra Stockholm.

²⁾ Efter Dr. Holst findes heriblandt en Blok af Syringoporakalk.

Moræne i Nordsjælland, og det var derfor at vente, at den omtalte planteførende Blok ogsaa maatte være hidført fra Egne, der have ligget paa den baltiske Isstrøms Vej.

Hvad Stenartens Ydre angaar, er den i de mindre forvitrede Partier af graarød Farve med rød Streg og temmelig fastsammenhængende. Adskillige Partier af Yderfladerne ere dog meget stærkt forvitrede og iltede og af brunrød Farve. Den bestaar af en meget finkornet Blanding af Jernspath, Jernveiltehydrat og Kwartssand. Paa enkelte Spalteflader i Stenarten ses smaa Blade af lys Glimmer. I Tyndsnit under Mikroskopet viser Stenarten sig at bestaa af en mindre Mængde tydelig afrundede (rullede) Kwartskorn, hvis Størrelse i de undersøgte Præparater ikke gaar op over 0,5^{mm} i Tværmaal. Kwartskornene ere omgivne af en kornet krystallinsk, temmelig stærkt lysbrydende Masse af svag gullig Farve, der efter sine kemiske og optiske Forhold med Sikkerhed tør antages at være Jernspath. Desuden forekommer der store, brunrøde, amorfe, „skyede“ Partier af Jernokker opstaaet ved Jernspathens Iltning. I lidt tykkere Partier gøre de Præparatet ganske uigennemsigtigt. Andre Mineralier med Undtagelse af de sparsomt forekommende smaa Glimmerblade har jeg ikke kunnet opdage.

En Prøve af det mindst forvitrede Parti af Stenarten, der kunde faas uden at beskadige Stykket alt for meget, viste sig ved Analyse at bestaa af:

Uopløst Kwarts	=	31,57 %
$Fe_2 O_3$	=	37,93 -
$Fe CO_3$	=	28,56 -
Org. Stof og $H_2 O$ ¹⁾	=	1,94 -
		100,00 %

¹⁾ Bestemt som Different. Stenarten er analyseret i lufttør Tilstand, da den næsten intet taber ved Tørring ved 110°.

Tænker man sig, at alt Jernet i Stenarten oprindelig har været til Stede som Jernspath, kan man af omstaaende Analyse beregne den oprindelige Sammensætning, der har været:

$$\begin{array}{r} Fe CO_3 = 72,58 \% \\ Kwarts = 27,42 - \\ \hline 100,00 \% \end{array}$$

Det vilde være en Spathjernsten, hvortil der paa flere Punkter i den bornholmske Juraformation baade Nord og Syd for Rønne vil kunne paavises Analogier, selv om man ikke, af denne Sammenhæng, alene bestemt tør paastaa, at Blokken kun kan være fra den bornholmske Juraformation.

Hr. Bartholin har i de i det følgende beskrevne Brudstykker af den omhandlede Jernstensblok fundet følgende Plantelevninger:

Schizoneura sp.?

Cladophlebis (Asplenium) Rösserti Pressl.

Podozamites lanceolatus intermedius Heer.

Podozamites angustifolius Eichwald spec.

Oleandridium vittatum Brongt.

Ginkgo Huttoni (Sternb.) Heer.

Hr. Bartholin slutter heraf, at de planteførende Blokke maa henregnes til Oolithformationen og næppe skrive sig fra de rhätiske Lag i Sverrig, men lede Tanken hen paa den Bornholmske Juraflora. *Oleandridium vittatum* kendes dog i Følge Bartholin endnu ikke fra Bornholm, saa at Floraen fra de løse Blokke ved Vintappergaarden paa denne Maade til en vis Grad kan siges at supplere Kendskabet til den bornholmske Juraflora, samtidig med at Blokforekomsten danner et Led i Bestemmelserne af den baltiske Isstrøms Retning over Sjælland.

Forsteningerne

af

C. Bartholin.

I en af 3 Stykker bestaaende Rullesten, som er funden af Dr. phil. K. Rørdam i en Grusgrav ved Vintappergaarden i Nærheden af Kongens Lyngby, ses Aftryk af 6 mere eller mindre tydelige Planteformer. Af de nævnte tre Haandstykker ere de to fremkomne ved Kløvning af ét Stykke, og det mindste af dem viser derfor tildels Modstykkerne af de samme Planteaftryk, som findes paa det største; det tredje Stykke synes ogsaa baade efter Stenarten (en brunlig, jernholdig Sandsten med rød Streg) og efter de Planteaftryk, der findes paa den, at dømme, at have hørt sammen med de to andre. I det følgende ville de to førstnævnte Stykker blive betegnede som A 1 og A 2 og det sidste som B. I det hele findes der altsaa af nogenlunde tydelige Planteformer 6, af hvilke 3—4 lade sig bestemme med temmelig Sikkerhed.

Schizoneura sp?. Den Planteform, som forekommer hyppigst paa vore 3 Haandstykker, bestaar mest af nogle lange, smalle, linjeformede Blade, som synes at være jevnt tilspidsede. En tydelig Køl eller Midtribbe gennemløber dem i deres hele Længde; Sideribber kunne ikke iagttages; de utydelige Tværstriber, som findes paa nogle Exemplarer, skyldes vistnok Maceration. Et Par Steder træffes to saadanne Blade sammenhængende et Stykke forneden, hvorved Tanken ledes hen paa Slægten *Schizoneura*, hvis oprindelige hele Bladskeder under Udviklingen spalte sig i flere smalle baandformede Blade. Hvis Iagttagelsen af disse sammen-

hængende Blade er rigtig, kan der ikke godt være Tale om at betragte dem som henhørende til et Naaletræ med en saadan Bladtype, som f. Ex. *Taxites longifolius* Nath., hvortil Bygningen af de enkelte Blade ellers kunde friste. Iøvrigt findes, som det synes, et smalt Stykke Stængel, hvorpaa 2—3 Blade endnu sidde i forskellig Højde, og ved Siden af dette et lille Stykke af en noget større, utydelig riflet Stængel, som saavidt det kan ses bærer et Blad. Hvis disse to Organer ere virkelig sammenhørende, er dermed Muligheden for, at Bladene kunne være af en *Pinites*, udelukket, skønt ellers de omtalte parvis forbundne Blade muligvis kunde lede Tanken i den Retning. Ingen af de omtalte Stængeldele viser dog Spor af Leddeling eller Bladar, saa at Slægtbestemmelsen ikke er sikker, og der derfor ikke er Anledning til at tænke paa Artsbestemmelse. Her skal dog bemærkes, at Blade af en ganske lignende Form og Bygning ere fundne af mig paa Bornholm, og disse kunne, som jeg andetsteds vil komme til at vise, temmelig sikkert henføres til Slægten *Schizoneura*. Endnu skal omtales, at det største Blad har en Bredde af 4—5^{mm} og saaledes synes at overgaa Bladene af *S. Hoerensis* Schimper i Størrelse og nærme sig mere til *S. Gondwanensis* Feistm. eller *S. paradoxa* Schimp. i saa Henseende. B Fig. 1. Et smalt Stykke af en Stængel med nogle Blade. Fig. 2. Et bredere Stykke af en Stængel, der synes at bære et Blad. Fig. 3. To sammenhængende Blade, 3 a samme Blade forstørrede. A. Fig. 4 Et temmelig stort Blad.

Saa vel paa Stykket A som paa Stykket B findes smaa Dele af Bregneblade med tilspidsede, ved Grunden brede, trekantede, lidt seglkrummede Smaablade, Da Ribberne ere meget utydelige — Sideribberne i Smaabladene synes dog kun at være en Gang gaffeldelte — kunne Bladene ikke sikkert bestemmes. Smaabladenes Form og Tilhæftning

minde dog om *Cladophlebis (Asplenium) Rösserti* Presl.; imidlertid maa det bemærkes, at disse Bladstykker ere noget mindre og spædere end sædvanligt hos den nævnte Bregne.

A. Fig. 5. Et Stykke af Bladets Top, 5 a samme forstørret. B. Fig. 6. To Smaablade, hvoraf dog kun det ene findes fuldstændigt, 6 a samme forstørrede. A. Fig. 7. 10 utydelige Smaablade, som aftage stærkt i Størrelse mod Bladspidsen.

Den mest iøjnefaldende Planterest paa Stykket A er et langt baandformet Bladstykke, som synes at aftage lidt efter lidt i Brede henimod Spidsen; hverken denne eller Bladgrunden er dog bevaret. De to Bladhælvters Brede er noget forskellig, hvilket muligvis kunde antyde, at vi have et Smaablade af et sammensat Blad for os. Bladranden er ganske hel. Bladets største Brede er 3 Ctm., den mindste $2\frac{1}{2}$ Ctm. Midtribben er meget tydelig og Sideribberne udgaa retvinklet fra den: de ere snart ugrene og snart gaffeldelte enten tæt inde ved Midtribben eller i nogen Afstand fra den, men intetsteds synes der at finde mere end en Gaffeldeling Sted, Nervationen er dog ikke meget tydelig, da Bladet synes at have lidt noget ved Maceration, hvorved Overhuden har faaet en Mængde fine Sprækker, der ved en flygtig Undersøgelse tage sig ud som fine Ribber, som forbinde Sideribberne indbyrdes, men deres Forløb er dog saaledes, at de ikke have noget tilfælles med Maskerne hos de netribbede Bregners Blade. Bladet maa derfor henføres til Gruppen *Taniopteridea*, og de lodret udstaaende sparsomt gaffeldelte Sideribber synes at berettigede dets Henførelse til *Oleandridium vittatum* Brongt., idet det dog maa bemærkes, at der ikke findes nogen Randribbe; men en saadan ses heller ikke paa de i *Palæontologia indica* Ser. XI. Vol. 2. Pl. 1—2, eller i *Lindl. & Hutt. Foss. fl. of Gr. Brit.* Vol. 1. Pl. 62 afbildede Exemplarer.

Fig. 8. Et Blad af *O. vittatum* Brongt., hvis Grund og Spids mangler. — Fig. 8 a. Et lille Stykke af samme noget forstørret for at vise Nervationen.

Paa Stenen A findes to, som det synes, forskellige Arter af Slægten *Podozamites*; den ene repræsenteres af to Smaa- blade, der findes tæt ved og parallelt med hinanden, saa at de rimeligvis have siddet paa samme Fællesstilk. Af Form ere de langstrakt lancetdannede, lidt seglformet krummede, jævnt tilspidsede med lidt afrundet Spids; den nederste Del af dem mangler. Bredden er 8—10^{mm}, og det længste Stykke er c. 75^{mm} langt. Ribberne ere ikke ganske tydelige, men synes at være tilstede i et Antal af omtrent 18. Disse Smaa- blade kunne vistnok henføres til *Podozamites lanceolatus intermedius* Heer. (Smlgn. Heer. Beitr. z. Jura-Flora Ostsibi- riens u. des Amurlandes Tab. 22. Fig. 1 c.) Den anden Art har smallere Smaablade med c. 9 Ribber; den største Brede er 5^{mm}; 5—6 Smaablade ses endnu siddende paa den utyde- lig stribede Fællesstilk, som ved Maceration og Overhudens Løsning synes at have faaet en større Brede end oprindeligt; intet af Smaabladene har Spidsen bevaret; det længste Stykke er 50^{mm} langt. Efter Smaabladenes Dimensioner og Ribbe- antal synes dette Blad at minde om *Podozamites angustifolius* Eichwald spec. (Smlgn. Heer. l. c. T. 26. Fig. 11 a.) A Fig. 9. To Smaablade af *Podozamites lanceolatus inter- medius*, sandsynligvis hørende til samme Blad. Fig. 9 a. Spidsen af det ene Blad forstørret. A. Fig. 10. *Podozamites angustifolius*. Et Blad med 5—6 Smaablade endnu siddende paa Fællesstilken. Fig. 10 a samme forstørret.

Endnu staar tilbage at omtale et stort viftedannet Blad, utvivlsomt henhørende til Slægten *Ginkgo*, som findes paa Stenen B. Ved en større Indskæring er det delt i 2 Halvdele; den højre Halvdel er ufuldstændig, medens den venstre er næsten ganske bevaret. Hver Halvdel er atter delt i 3 foroven udrandede Lapper, af disse er den inderste den største og den yderste den mindste. Bladpladen synes at have gaaet brat over i Stilken, som mangler, og de nederste (yderste) Fliges Rande have dannet næsten rette Vinkler med den. Bladpladens Brede er omtrent 70^{mm} og Længden omtrent 60^{mm}. Ribbenettet er temmelig tæt, og Ribberne gaffeldele sig 3—4 Gange. Kun ved sin Størrelse afviger dette Blad fra de fra den engelske Oolithformation kendte Exemplarer af *Ginkgo Huttoni* (Sternb.) Heer., med hvilke det har de i Spidsen udrandede fornedene kileformede (ikke parallelsidede) Hovedlapper tilfælles. (Smlgn. f. Ex. Lindl. & Hutt. Foss. fl. of G. B. I. T. 64 og Saporta Pl. jur. Tome III. Pl. 160. Fig. 8.) Derimod afviger det noget fra de af Heer afbildede mindre fligede Exemplarer fra Spitzbergen. Bladet har faaet en Rift i den store mod Midten vendende Flig i den venstre Halvdel, saa at Indskæringen her ser noget dybere ud end den i uskadt Tilstand har været. B. Fig. 11. Et stort Blad af *Ginkgo Huttoni* Heer. Fig. 11 a. En Del af dettes venstre Hælvtte forstørret for at vise Ribbeforgreningen.

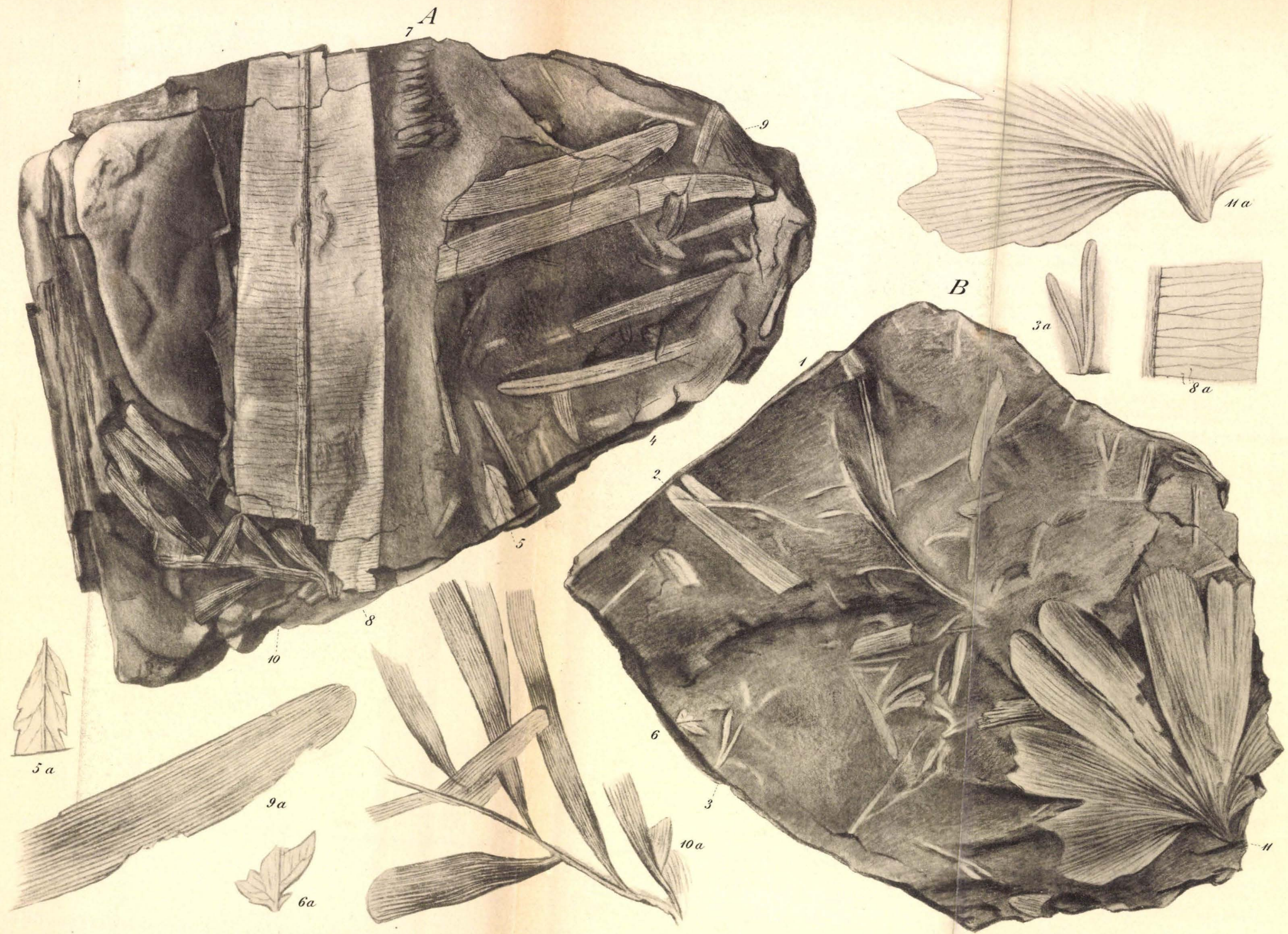
Af de omtalte Planteformer er *Oleandridium vittatum* andensteds funden mest i Lag, der hørte til Oolithformationen; den forekommer dog ogsaa, men sparsomt, i Lias. De nævnte Arter af Slægten *Podozamites* kendes fra Oolithformationen paa Spitzbergen og i Sibirien. *Asplenium (Cladophlebis) Rosserti* har hjemme i den rhätiske Formation. Slægten *Schizoneura* findes allerede i den brogede Sandsten,

men optræder endnu i Oolithtiden, og de smalbladede Former tilhøre de yngre Afdelinger indenfor det nævnte Omraade. Det er saaledes mest sandsynligt, at vore Rullestene høre til Oolithformationen, og de skrive sig næppe fra de rhätiske Lag i Sverige, med hvilke de kun have Slægten *Schizoneura* og maaske *Aspl. (Cladophl.) Rösserti* tilfælles. Derimod lede vore Planter snarere Tanken hen paa den engelske Oolithformation og den bornholmske Juraflora, som indeholder et ikke ringe Antal Elementer fra Oolithtiden; det maa dog bemærkes, at *Oleandridium vittatum* ikke kendes fra Bornholm.

Explication

des plantes fossiles jurassiques (oolithiques?) d'un bloc de grès ferrugineux, trouvé dans l'argile morainique près de Copenhague; ces plantes sont reproduites dans la planche suivante.

<i>Schizoneura</i> sp. Morceau étroit d'une tige avec quelques feuilles	B. Fig. 1.
— Morceau d'une tige plus large, qui porte apparemment une feuille	B. Fig. 2.
— Deux feuilles cohérentes	B. Fig. 3.
— Les mêmes, grossies	Fig. 3 a.
— Feuille assez grande	A. Fig. 4.
<i>Cladophlebis (Asplenium) Rösserti</i> Presl.? Un morceau du sommet d'une feuille	A. Fig. 5.
— Le même, grossi	Fig. 5 a.
— Deux pinnules dont seulement l'une est complète	B. Fig. 6.
— Les mêmes grossies	Fig. 6 a.
— 10 pinnules peu distinctes, qui décroissent vers le sommet de la feuille	A. Fig. 7.
<i>Oleandridium vittatum</i> Brongt. Feuille dont la base et le sommet manquent	A. Fig. 8.
— Petit morceau de la même, grossi pour montrer la nervation	Fig. 8 a.
<i>Podozamites lanceolatus intermedius</i> Heer. Deux pinnules ayant appartenu probablement à la même fronde	A. Fig. 9.
— Sommet d'une pinnule grossie	Fig. 9 a.
<i>Podozamites angustifolius</i> Eichwald spec. Fronde avec 5 à 6 pinnules encore placées sur le rachis	A. Fig. 10.
— La même grossie	Fig. 10 a.
<i>Ginkgo Huttoni</i> Heer. Grande feuille	B. Fig. 11.
— Une partie de la moitié gauche de la même pour montrer la nervation	Fig. 11 a.

C.Cordts delin.

FOTOTYPI PACT & CRONE

C.Bartholin dir.